

ЕЛЕКТРИЧНІ СТОВБИ ЯК ПРИСАДИ ДЛЯ ПТАХІВ ТА ЇХ РОЛЬ У РОСПОВСЮДЖЕННІ ДЕЯКИХ РОСЛИН

Аюбова Ельнара Мусаїбовна

Україна, Таврійський Державний Агротехнологічний Університет

Різні види птахів під час гніздування, міграції та тривалого перебування часто використовують різні стовпи. В процесі розвитку енергетики зазнав значних змін матеріал, з якого їх виготовляли, так замість поширених раніше дерева, стали використовувати залізо та бетон. Окрім того їх зазнала конструкція стовпів. Давні електричні мережі, якими транспортуються струм, наприклад, із Дніпрогесу до споживачів мають переважно «фермову будову», більш молодші - П-, Т- подібну форму. В останньому випадку у якості матеріалу використовують переважно залізобетон, а в середині вони порожні. Всі ці споруди залюбки використовують як хижі, так і горобинні птахи.

Порожні бетонні стовпи виявилися дуже зручними для гніздування галки (*Corvus monedula*), на фермових стовпах стали гніздиться: крук (*C. corax*) та балабан (*Falco cherrug*). Але найбільш цікавим є те, що дрібні птахи, які відпочивають на різних елементах стовпів незалежно від їх конструкції. При цьому їх трофічна діяльність сприяє формуванню під стовпами деревне-чагарникової рослинності. За нашими спостереженнями (~50 км) у межах електромережі Енергодар – Донецьк, у якій стовпи розташовані через 150 м, було обліковано 112 її осередків. Це склало 33,6% від всієї кількості стовпів (n = 333). Домінуючими породами були: ясен звичайний, лохи вузьколистий та сріблястий, в'яз дрібнолистий, глід, шипшина та інші.

У більшості випадків під стовпами Т-подібної форми знаходилося 2-10 дерев. Найбільша кількість представників деревно-чагарникової рослинності виростило під фермовими стовпами, які в основі мали майже квадратну форму. У таких місцях площа, яка зайнята деревами та чагарниками, була у межах 16-20 кв.м. Безсумнівно джерелом поширення зазначених рослин були птахи серед

яких ми зафіксували такі види: лелека білий (*Ciconia ciconia*), сорокопуди чорнолобий (*Lanius minor*) та жулан (*L. collurio*), вівсянка звичайна (*Emberiza citrinella*), горобці польовий (*Passer montanus*) та хатній (*P. domesticus*), костогриз (*Coccothraustes coccothraustes*), сорока (*Pica pica*), крук, грак (*Corvus frugilegus*), сойка (*Garrulus glandarius*), щиглик (*Carduelis carduelis*). Різні види комахоїдних: одуд (*Upupa epops*), синиці велика (*Parus major*) та голуба (*P. coeruleus*) та хижих: канюки звичайний (*Buteo buteo*) та степовий (*B. rufinus*), боривітер звичайний (*Falco tinnuculus*), кібчик (*F. vespertinus*), сапсан (*F. peregrinus*), балабан.

Створенні таким чином зарості дерев та чагарників у відкритому ландшафті стали прихистком для інших видів птахів. Нами у зазначених місцях були знайдені гнізда: славок – чорноголової (*Sylvia atricapilla*), сірої (*S. Communis*), яструбиної (*S. Nisoria*), сорокопуда жулана, сороки, кібця, зеленяка (*Chloris chloris*).

Така ж картина спостерігається у електричних мережах з домінуванням стовпів інших конструкції, де також нами були виявлені дерева та чагарники, причиною появи яких є птахи. Більш того, це спостерігається і в інших природних зонах України, але (можливо) за впливу птахів інших видів.

Треба зазначити, що у місцях розташування електромереж в більшості випадків знаходяться сільськогосподарські угіддя. Тому слід вказати на певне шкідливе значення розповсюдження дерев та чагарників поблизу агроландшафтів. Сільськогосподарські машини не в змозі достатньо близько приблизитися до стовпів електромереж, тому зарості дерев та чагарників засмічують поля. Але зазначені комахоїдні птахи, як показують наші дослідження, знищуючи комах — важливих шкідників сільськогосподарських культур, в місцевих умовах є більш корисними, ніж шкідливими.

Замова

На участь у IV орнітологічній школі **“Облік птахів, їх охорона та приваблювання”**

Прізвище **Аюбова**

Ім'я **Ельнара**

По батькові **Мусаїбовна**

Науковий ступінь **_**

Наукове звання **_**

Посада **аспірант**

Організація (повна назва) **Таврійський державний агротехнологічний університет**

Адреса **вул Рози Люксембург 1, кв 54**

№ контактного телефону **0964649878**

E-mail: elnara-8181@mail.ru

Тема доповіді **Електричні стовби як присади для птахів та їх роль у росповсюдженні деяких рослин**

Співавтори **_**

Необхідність у гуртожитку чи бронювання місць у готелі

_

“6” квітня 2011р.

підпис